

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 22 yanvar 2022-ci il №6 (2617) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

Qanlı 20 Yanvar faciəsinə 32 il ötür. Sovet imperiyasının Bakıda tövərətdiyi qanlı qırğının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzn Günündə Şəhidlər xiyabını ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin azadlığı uğrunda helak olanların ezziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Prezident İlham Əliyev "Əbədi məşəl" abidəsi önungə ekli qoyub.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

***

1990-ci ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının tarixinin həm faciəli, kədərli səhifəsi, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir. Ulu öndər Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi. Ümummilli Lider böyük uzaq-görənliliklə deyirdi ki, biz o

gündərdən nə qədər çox uzadlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərindən dərk edəcəyik. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-ci ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüş mərhəlesi, dönüş nöqtəsi olub.

Həmin faciəli gündərdən ar-tıq 32 il keçir. Ulu Öndərin dediyi kimi, 20 Yanvarın tariximizdə tutduğu yeri bu gün da-ha aydın görürük. 1990-ci il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqiliyi uğrunda ilk şəhidlərini verdi. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fədakarlıqları ile xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazardılar. Xalqın birliliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi və bu, 20 Yanvari səciyyələndirən ən mühüm məqamlardan biridir.

Qanlı 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verilməsi məsələsi ümummilli lider Heydər Əliyevin sayesində həlliini tapdı. Faciənin ertəsi günü - yanvarın 21-də Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək xalqla birge olduğunu bildirdi, 20 Yanvar faciəsinə siyasi qiymət verdi, onun hüquqa, demokratiya, humanizmə zidd olduğu-

nu, mərkəzin və ozamankı respublika rəhbərlərinin xəyanəti üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv olduğunu bəyan etdi. O, baş vermiş faciə ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verdi və mətbuat konfransı keçirib, başda Qorbaçov olmaqla, Bakıdakı terror aktına rəvac verən hakimiyət nümayəndələrini və hərbçiləri cinayətkar, onların dinc əhaliyə tutduqları divanı isə bütöv bir xalqa qarşı edilən tarixi cinayət adlandırdı. Bu tarixi çıxışın metni Kremlin kəskin informasiya blokadası siyasetinə baxmayaraq, bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda yayıldı və geniş siyasi eks-səda doğurdu.

Azərbaycan xalqının qəlbində ümidi çırğı yandı. 1990-ci ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verən sənəd qəbul edildi. Naxçıvan Ali Məclisində qəbul olunmuş və 20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi-hüquqi qiymət verən, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə tecəssüm etdirən bu qərar ulu öndər Heydər Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü. Sənəddə respublika səviyyəsində 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiyməti verilməsi üçün totalitar kommunist rejimi tərefindən tələb edildi. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra da 1993-cü ilə qədər iqtidarda olanların heç biri faciə ilə bağlı əsl həqiqəti aşkar etməyə özündə cəsarət tapmadı.

Yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra 20 Yanvar hadisələrinin hüquqi müstəvidə əsl mahiyyəti açıqlandı. 1994-cü il yanvarın 12-də keçirdiyi mütəşvivədə ulu öndər Heydər Əliyev bu barədə deyirdi: "Xalqa təcavüz olunmuş, günahkarlar isə həle müəyyənləşdirilməmişdir. Görünür ki, öten yaxın illərdəki Sovetlər Birliyi, respublika rəhbərliyi, məsul şəxslər öz mənafələri naminə bu böyük faciənin əsl mahiyyətini xalqa bəyan etməmişlər".

Ulu öndər Heydər Əliyevin "20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi haqqında" 1994-cü il 5 yanvar tarixli Fərmanında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə Qanlı Yanvar hadisələri ilə bağlı xüsusi sessiyanın keçirilməsi məsələsinə baxmaq tövsiyə edildi. Milli Məclisin 1994-cü il martın 29-da qəbul etdiyi Qərarda 20 Yanvar faciəsinin günahkarları konkret qeyd olundu və bu qanlı aksiya Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatını boğmaq, xalqın

inamını, iradəsini qırmaq üçün totalitar kommunist rejimi tərefindən tərədilən həbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədiləşdirildi, Şəhidlər xiyabında "Əbədi məşəl" abidə-kompleksi ucaldıldı, 20 Yanvar Ümumxalq Hüzn Günü elan edildi, şəhid ailələrinin, 20 Yanvar hadisələrində əlil olan şəxslərin sosial müdafiəsi gücləndirildi.

Bu siyaseti davam etdirən Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar əllilləri və şəhid ailələrinə daim diqqət və qayğı göstərir. Əllillərin reabilitasiyası üçün sahələşdirilməmişdir. Yaradılıb, 20 Yanvar əllilləri və şəhid ailələri dövlət büdcəsi hesabına mənzillə təmin edilib.

Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şaddır. Çünkü Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qalib Azərbaycan Ordusuna xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad edərək bölgədə yeni reallıq yaratdı. İndi həmin ərazilərdə Azərbaycanın üçrəngli bayraqı dalgalanır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəber verir ki, Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti 20 Yanvar - Ümumxalq Hüzn Günü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Vətənimizin azadlığı, müstəqilliyi uğrunda şəhid olmuş vətəndaşlarımızın xatiresi hörmət və ehtiramla yad edilib, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Naxçıvan Qarnizonu Qoşunlarında 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar silsilə tədbirlər keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən birləşmə və hərbi hissələrdə, Təlim-Tədris mərkəzlərində təşkil olunan tədbirlərdə şəhidlərimizin əziz xatirəsi yad edilib və Dövlət Himni səsləndirilib.

Cıxışlar zamanı bildirilib ki, 1990-ci il yanvarın 20-də azadlıq gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazdırılar. Qanlı 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qymətin verilməsi ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə

bağlıdır. Bu gün ulu önder Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin ruhu şaddır. Çünkü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov tərəfindən hərbi qulluqçuların, mühərbi veteranlarının və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması sahəsində ardıcıl tədbirlərin görülməsi gənclərimizin vətənpərvər ruhda təriyəsində mühüm rol oynayır.

Qımızın bir daha faciələrlə, soyqırımlarla sınaya çəkilməyəcəyinə təminat vérir. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Naxçıvan Qarnizonu tam orta məktəbinin şagirdləri tərəfindən vətənpərvər mövzuda şeirlər bədii qiraat edilib.

Tədbirlərin sonunda 20 Yanvar faciəsindən bəhs edən videoçarxlar nümayiş etdirilib.

Nəriman NƏCƏFOV
Naxçıvan Muxtar Respublikası

Türkiyənin Milli Müdafiə Nazirliyinin twitter səhifəsində 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı paylaşım edilib

Türkiyənin Milli Müdafiə Nazirliyinin twitterdəki səhifəsində 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə bağlı paylaşım edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında bildirilib: "1990-ci il yanvarın 20-də qardaş Azərbaycanda törədilən və "Qara Yanvar" kimi tanınan qətlamada şəhid olan qardaşlarımızı rəhmətlə anıraq. Xoş gündə də, çətin gündə də "Bir millət, iki dövlət" olaraq azərbaycanlı qardaşlarımızla birlikdə olmaqdə davam edəcəyik".

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2022-ci il üçün hazırlıq planına əsasən, "N" hərbi hissəsində hərbi vəzifəlilərin təlim toplantıları keçirilir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəber verir ki, ehtiyatda olan bir qrup hərbi vəzifəlilərin cəlb olunduğu toplantıın esas məqsədi onların döyüş vərdiş-

lərini, hərbi ixtisaslarını və təcrübələrini təkmilləşdirməklə yanaşı, ordumuzun arsenalında olan müasir silah və hərbi texnikalar ilə yaxından tanış etmək, istismar qaydalarını öyrətməkdir.

Təlimə cəlb olunan hərbi vəzifəlilər toplantı məntəqəsinin qərgahında müvafiq qeydiyyat-

Hərbi vəzifəlilərin təlim toplantıları keçirilir

yat, eləcə də həkim müayinəsindən keçidkən sonra hərbi geyim və digər təminat növləri ilə təmin olunublar.

Daha sonra təlim iştirakçaları üçün mədəni-kültəvi tədbir təşkil olunub. Tədbirin əvvəlinde xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalan soydaşlarımızın xatirəsi bir dəqiqəlik süklulla yad edilib. Dövlət Himni səsləndirilib.

Cıxış edənlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Sılahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun qazandığı zəfərən və bu qələbənin tarixi ehe-

miyyətindən danışblar. Keçirilən təlimlərin onların döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığına müsbət təsir edəcəyini bildirib-lər.

Tədbirdə Həzi Aslanov adı-na Ordu İdeoloji və Mədəniyy-

yet Mərkəzinin solistləri tərəfinə hərbi vətənpərvərlik mövzusunda musiqi nömrələri təqdim edilib.

Qeyd edək ki, təlim toplantıları yanvarın 29-dək davam edəcək.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, yanvarın 19-da Müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev azad edilmiş ərazilərdə dislokasiya olunan hərbi hissələrin fəaliyyəti yoxlanılib.

Baş Qərargah rəisi qoşun xidmətinin və döyüş növbətçiliyinin teşkili, eləcə də şəxsi heyətin sosial-məişət şəraitilə tənş olub. Bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində bölmələrin döyüş ha-

zılığının yüksək səviyyədə saxlanılması temin etmək üçün bütün lazımi şərait yaradılıb.

General-polkovnik Kərim Vəliyev şəxsi heyətin qayğıla-

Azad edilmiş ərazilərdə dislokasiya olunan hərbi hissələrin fəaliyyəti yoxlanılib

ri ilə maraqlanıb, hərbi qulluqçulara xidmətlərində uğurlar arzulayıb.

Sonra Baş Qərargah rəisi hərbi hissə komandirləri və onların müavinleri ilə keçirilən toplantıda iştirak edib.

Əvvəlcə ulu önder Heydər Əliyevin hərbi hissənin ərazisində ucaldılan büstü önünə gül dəstələri qoyulub, xatirəsi hörmət və ehtiramla anılıb.

Qeyd olunub ki, keçirilən toplantıın əsas məqsədi zabitlerin müasir ümumqoşun döyüşünün aparılması, eləcə də bölmələri idarəetmə üzrə

nəzəri biliklərin və peşəkarlığın, döyüş işinin teşkilini zamanı qərar qəbul etmə və təşkilatçılıq bacarıqlarının təkmilləşdirilməsidir.

Baş Qərargah rəisi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında orduda aparılan davamlı islahatların həyata keçirilməsi ilə bağlı qarşıda duran vəzifələrin icrası, eləcə də müdafiə nazirinin döyüş növbətçiliyinin və qoşunların döyüş qabiliyyətinin daha da artırılması ilə əlaqədar göstərişlərini komandır-rəis heyətinin diqqətinə çatdırıb.

Kəlbəcərdə yeni hərbi obyektlər istifadəyə verilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, işğaldan azad edilən ərazilərdə xidmət edən hərbi qulluqçuların döyüş hazırlığının yüksəldilməsi və sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətdə görülən işlər davam edir.

Müdafiə nazirinin müavini - Maddi-Texniki Təminat Baş İdarəsinin reisi general-leytenant Nizam Osmanov Kəlbə-

ların bütün zəruri ehtiyaclarını təmin etmək məqsədilə ya-

nerjisi ilə təmin olunması məqsədilə generatorlar qu-

bətçiliyi aparan şəxsi heyətin maddi-texniki təminatı ilə ma-

cər rayonunda yeni istifadəyə verilən modul tipli infrastruktururla tanış olub.

Bildirilib ki, hərbi qulluqçu-

taqxana, yeməkxana, ərzaq anbarı, silah otağı, hamam-sanitar qoşağı mövcuddur. Ərazinin fasıləsiz elektrik

raşdırılıb, onlara xidmətlərinə uğurlar arzulayıb.

**Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti**

Türkiyədə "Qarabağ Zəfəri" kitabı oxuculara təqdim edilib

Türkiyədə Anadolu Agentliyi Nəşrləri tərəfindən hazırlanmış "Qarabağ Zəfəri" kitabı oxuculara təqdim edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Erdoğanın təqdimatı ilə hazırlanmış Qarabağ Zəfərinə gedən yolu fotoskillərlə özündə birləşdirir.

Üç hissədən ibarət, 228 səhifəlik nəşrin birinci hissəsində Qarabağ probleminin tarixi əsasları, ikinci və ən mühüm hissəsində agentliyin Vətən müharibəsi dövrünə aid xəbərlər və fotoskilləri yer alır.

Üçüncü hissədə isə həm region, həm də dünya siyaseti baxımından Qarabağ Zəfərinin nəticələrindən bəhs edən məqalelər yerləşdirilib.

Tarixi Qarabağ Zəfərini fotoskillər, infografika, xəbər və məqalelərlə özündə əks etdirən kitab artıq Türkiyədə satışa çıxarılib. Nəşri, eyni zamanda, internet kitab məğazalarından, xüsusilə "kitapyurdu.com" və "idefix.com"dan əldə etmək olar.

20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda silsilə tədbirlər keçirilib

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi plana əsasən, 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda vətənpərvərlik nümunələrinin təbliğ edilməsi, mənəvi-psixoloji və döyüş ruhunun yüksəldilməsi istiqamətində silsilə tədbirlər keçirildi. Tədbirlər çərçivəsində hərbi qulluqçular Şəhidlər xiyabanlarını, eləcə də faciə qurbanlarının xatırəsinə ucaldılan abidələri ziyarət etdi, hərbi hissə, müəssisə və təşkilatlarda 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar anim mərasimləri təşkil olundu. Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzində, Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzində tədbirlər keçirildi, 20 Yanvar faciəsinə həsr olunan sənədli filmlər, video-carxlar və kitab sərgiləri nümayiş etdirildi.

Tədbirlərdə ümummilli lider Heydər Əliyevin və Vətənimizin azadlığı, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatırəsi bir dəqiqlik sükütlə yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində 20 Yanvar faciəsinə həsr edilən "Silahsız Ordunun Qəhrəmanları" adlı tədbir keçirildi.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin zabiti Fikret Səmədov mərasim iştirakçılarına 20 Yanvar hadisələri zamanı milli-azadlıq mübarizəsinə qalxan qəhrəman soydaşlarımızın müstəqilliyimiz uğrunda göstərdiyi misilsiz şücaətlərindən danışdı. "Azərbaycan xalqının tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi kimi daxil olan 1990-ci il 20 Yanvar hədisələrindən artıq 32 il keçir. Sovet rəhbərliyinin himayədarlığı ilə həyata keçirilmiş bu terror aktları, heç bir insanlığa sığmadı.

Bələ ki, 32 il bundan əvvəl sovet ordusu tərəfindən törədilən bu qırğıın xalqımızın azadlıq arzusunu boğmaq məqsədi daşısa da, qəhrəman övladlarımızın göstərdiyi yüksək vətənpərvərlik nümunəsi onların planlarını boşça çıxardı. Bu gün müstəqil Azərbaycanda Qanlı Yanvar faciəsi məğrur xalqımızın şəref və qəhrəmanlıq səhifəsi kimi qeyd edilir".

Daha sonra 20 Yanvar günü ilə bağlı hazırlanan ədəbi-bədii kompozisiyalar Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin yaradıcı kollektivi tərəfindən tədbir iştirakçılarına təqdim olundu.

Tədbirin sonunda Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı zabit Nizami Mövlanov qeyd etdi ki,

20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyde tədbir keçirildi.

Polkovnik Müslüm Nəsirov 32 il əvvəl soyuq qış gecəsinde xalqımızın başına getirilən dəhşətli faciədən söz açdı:

- 1990-ci il yanvarın 19-ndan 20-ne keçən gecə xalqımızın tarixinde çox dəhşətli hadisə baş verdi. Keçmiş itti-faqıñ rəhbərliyi xəbərdarlıq etmədən, fəvqələde vəziyyətin elan olunmasını xalqa çatdırımadan gecə saatlarında Bakı şəhərinə hücum əmri verdi. Qəddar sovet əsgərləri təkcə insanları deyil, binaların divarlarını, yol kənarındaki avtomobiləri də nisəngaha götürərək atəş açıdlar. Qarşılara çıxan şəhər sakinlərini amansızlıqla qətlə yetirdilər. Xalqımızın tarixinə qanla yağılmış 20 Yanvar gecəsində Bakının müxtəlif rayonlarında sovet əsgərləri tərəfindən 131 nəfər amansızcasına qətlə yetirildi. 700 nəfərdən çox vətəndaşımız ağır yaralandı, 800-dən çox şəhər sakını həbs olundu.

Polkovnik Müslüm Nəsirov çıxışına davam edərək onu da qeyd etdi ki, 20 Yanvar faciəsi tariximizə azadlığımız,

arenalarda ölkəmizi həm layincə təmsil etməyi bacarmalı, həm də tarixi həqiqətlərimizi dünya ictimaiyyətinin diqqətinə lazımı səviyyədə çatdırmağa qadir olmalıdır".

Baş leytenant Fuad CƏFƏROV "Azərbaycan Ordusu"

müstəqilliyimiz uğrunda mübarizə tarixi kimi düşüb. Kurşantlarımız tez-tez Şəhidlər xiyabanına gedərək, onların mezarlarını ziyarət edirlər.

Sonda Hərbi liseyin dərnək rəhbərləri Aynurə Qulamova və Gülsəda Amanın təşkilatçı-

lığı ilə hazırlanmış "20 Yanvar - xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsi" adlı ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş etdirildi.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Hərb Tarixi Muzeyinin və Azərbaycan Dövlət Dillər Universitetinin Tələbə Gənclər Təşkilatının birge təşkilatçılığı ilə 20 Yanvar Ümumxalq Hüzn Gününe həsr olunan "20 Yanvar -

tov və Krasnodardan erməni zabit və əsgərləri, hərbi məktəblərdə təhsil alan erməni kursantları da cəlb edilmişdiler.

1990-ci ilin 19 yanvar gecəsi sovet imperiyası Azərbaycana qoşun yeritdi. Həmin gecə tərədilən faciə, hərbi təcavüz tarixdə insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi qalacaq. Azadlıq, müstəqillik mücahidlerinin qətlə yetirilməsi, yaralanması totalitar sovet rejiminin ma-

qanlı imperianın sonunun başlangıcı" adlı anim tədbiri keçirildi. Tədbirdə Müdafiə Nazirliyinin idarə və müəssisələrinin, Azərbaycan Dövlət Dillər Universitetinin Tələbə Gənclər Təşkilatının, ictimaiyyətin nümayəndələri və küləvi informasiya vasitələrinin əməkdaşları iştirak etdilər.

Hərb Tarixi Muzeyinin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Əzizaga Qənizadə "Azadlıq uğrunda mübarizənin 20 Yanvar zirvəsi" adlı meruzə ilə çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə tarixinə qəhrəmanlıq mərhəlesi kimi yazılan 20 Yanvar faciəsi əzmkarlığın, vətənpərvərliyin qürətini zəfər salnaməsidir.

"1990-ci il yanvarın ortalarında SSRİ Müdafiə və Daxili işlər nazirliklərinin, habelə, başqa xüsusi təyinatlı hərbi birləşmələrin on minlərlə əsgər və zabiti Bakıya və şəhər ətrafındakı hərbi hissələrə yerləşdirildi. Bu ordu hissələrinin tərkibinə Stavropol, Ros-

hiyyətiydi. Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı sovet imperiyasının siyasi dayaqlarını törətdi..."

Tədbirdə Perviz Mirəlli, Beybala Quliyev, Şahmar Tağıyev, Nicat Əliyev, Elşən Hüseynli və başqaları illədir xalqımızın 20 Yanvar gününü Vətənimizin azadlığı və suverenliyi uğrunda qurban getmiş mərd oğul və qızlarımızın xatirəsinə dərin hörmət və ehtiramla yad edildiyindən söz açıdlar. Bildirdilər ki, 1990-ci ilin yanvar qırğını nə qədər faciəli olsa da, xalqımızın iradəsini, milli-azadlıq uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmədi. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin tərəfində 20 Yanvar faciəsi həm də mübarizlik, qəhrəmanlıq tarixi kimi xatırlanacaq...

Sonda 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş "Tarixin acısı, qan yaddaşımızdır" adlı qısametrajlı sənədli film nümayiş olundu.

Baş leytenant
Günay TAGİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

“Qardaş kəlməsini mənə müharibə öyrətdi”

- Böyük Vətən müharibəsi başlanğıcında 18 yaşınız vardi. Isa İsmayılov adə siz yaşda gəncərin müharibəyə getməsini olduğunu duyğusal misralarla təqdim edib:

**Getdilər, getdilər Berlinə sarı,
Getdilər, getdilər ölümə sarı.
Güllələr demədi: geri qayıdın.
Lülələr demədi: geri qayıdın,
Qələplər demədi: geri qayıdın,
Hələ uşaqsınız, nə yaşınız var...**

- O illər üçün 18 yaş az deyildi. Müharibəyə gedənlərin ruh qardaşı, ruh bacısı olanlar döyüşləri uzaqlardan izleyə bilməzdi. Onda tibb texnikumunu təzəlikcə bitirmişdim. Heyat yoldaşım Məhəmmədə içərişəhər, hərbi komissarlıqla gəldik. Məhəmməd maşın-qayırmaya zavodunun direktoru olduğuna görə - zavod hərbi təyinatlı silah-sursat istehsal etdiyinə görə onu müharibəyə aparmadılar.

İki gündən sonra eşelonlar üzü cəbhəyə yola düşdülər. Hər vəqonda bir tibb bacısı vardi. Biz döyüşçülərin sağlamlığının mühafizləri idik. Əslində, döyüşə çatmamış ehtimal edilən xəstəliklər döyüşəcəkdik. Mən ailənin tek övladı idim. Qardaş kəlməsinin nə olduğunu mənə müharibə, döyüşlərə çatmamış yol öyrətdi. Xəstələnənlərə bacı qayğısına da onda duydum.

Döyüşlərə Moskva ətrafında qoşulduq. Komandirimin dediklərini müharibədən sonra da unutmamışam: Tibb bacısı döyüşünü döyüşün içindən çıxartmaqla, ona ilkin yardım göstərməklə döyüşçü olur. Siz də döyüşcüsünüz və sizin döyüşünüz də qələbəyə çox gərəklidir.

Yaralıları səngərdən çıxardırdıq. Bu ara tanklar bize yaxınlaşdı. Səngərdə qalmağa, tankların ötüb-keçməsini gözləməyə məcbur olduq. Nəfəs dərəmədən gözlənilən anların sıxıntısı indi də canımdadır...

- Döyüş yolunuz Leninqraddan da keçib...

- Bəli, Leninqrad mühəsirədə idi. Bu, müharibədə hərbi vəziyyəti son dərəcə kəskinləşdirmişdi. Ordu komandanının əmri ilə ayrı-ayrı hərbi hissələrimiz Ladoqa gölü ilə ölümün içindən keçərek, ölümün gözünə kül üfürərək şəhərə daxil ola bildilər. Fəsilələrin qırıcı-bombardmançı təyyarələri şəhərin giriş-chıxışlarını, şəhərin yan-yöresini, şəhərin özünü bombalayırdı. Belə bir vəziyyətdə Ladoqa gölü üzərindən salınmış "Heyat körpüsü" ilə şəhərin müdafiəçilərinə ərzaq, dava-dərman daşınmasına mən də cəlb olunmuşdum. Dəfələrlə ölüm bizdən yan keçdi...

- Döyüşlərdə indiyəcən unuda bilmədiyiniz ən ağır anlar...

- Əli adlı bir azərbaycanlı döyüşçü vardi. Onunla hər kəlmələşəndə on-suz da unutmadığımız Azərbaycan yadımıza düşdü. Əli arada bir-iki ağız bayati da oxuyurdu. Onda özümü saxlaya bilmirdim. Nəyisə bəhanə

Ömür xalq üçün, Vətən üçün, dövlət, dövlətçilik üçün yaşanıllı illərdi, aylardı. Hər ayın, hər günün işığı eyni olmur. O işığın işığına qarışarsa, ruhun işığına sarılırsas, bütövləşərsə, həmin ömür könüllərin əzizinə dönür. Belə ömürlərə duru ömür deyilir. Duru ömür ömürlərdə yaşadıla-yaşadıla tarixləşir, tarixləşdiyinə görə zaman sərhədinə sığır. On illərdən, yüz illərdən styrilan ehtiramın işığı sabahlara aparan ağ işığa dönür - astronomik yozumda da, mənəvi yozumda da. Respublika Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri Fatma Səttarovayla söhbətləşməyə həyat, yaşam, ömür kəlmələrini şərtləndirən bu düşüncələrin zəmanətiylə gəlmişdim...

edib uzaqlaşırdım. Qayıdanda diqqətlə gözlərimə baxardı. Göründüm ki, Əlinin de gözləri qan canaxına dönbü. Beləcə, bər-birimizdən gizlədə-gizlədə eyni həsrətin ağrılarını yaşayırdıq. Bir tərəfdən de müharibə.

Döyüş gedirdi. Ağır döyüş idi. Bombalarдан dikəlmək olmurdı. Əlinin yaralandığını duyunca özümü ona yetirdim. Sinəsindən yaralanmışdı. Yarasını sardım. Qoltuğunun altından yapılış bir tərəfə çıxartmağa çalışdım. Cətinlikle, "Dayan", - dedi. "Artıq əziyyət çökəmə, el qızı, Səməd Vurğunun bir şeirini desən, bəsimdi...". Dedim. Az sonra Əlinin son nəfəsinə sarıldım.

- Müharibə başa çatdı. Siz də tərxis olundunuz...

- Sovet ordusunun tərkibində Berlinə kimi mən də getdim. "Getdim" ifadəsi indi elə asanlıqla səslənir ki. Döyüş-döyüşə getdik, döyüşənlərin sağlamlığının döyüşcüsü olaraq. Macarıstanda xəstələndim. 5 ilin ağrı-acılarının, itirdiyim döyüş yoldaşlarımıza görə qəhrəmən nəticəsiydi yəqin. Ciddi etirazlarına baxmayaraq tibb komissiyasının qərarı ile ordu sıralarından tərxis edildim. 5 ilde ilk dəfə göz yaşlarını saxlaya bilmədim.

Fevral ayında yaralıları müşayit edən eşelonla Bakıya qayıtdım. Müharibə başa çatdı. Moskvaya da, Leninqrada da qəhrəman şəhər adı verildi. O vaxtdan bu günəcən bir ağrı ruhumdan üzülmür: Döyüşen ordunu da, bu sıradan qəhrəman şəhərləri də yanacaqla təmin edən Bakıya qəhrəman şəhər adı verilməməsi milli gözətgürməzlik deyildimi? 77 ildi bu suala cavabı qəlbimi ağrıdır. Yaxşılığına bu səviyyədə yamanlıq?

- Müharibədən sonra ali təhsil alındınız.

- Bəli. Komandirimiz bizi, yəni, hərbi hissənin tibb bacılarını balası əvəzi sevirdi. Faşistlər onun biz yaşlıarda qızını öldürmüşdülər. Bizi görünce gözleri dolub-boşalırdı. Mən ona söz vermişim ki, müharibədən sonra ali təhsil alacam. Bakıya qayıtdıqdan sonra döyüş yoldaşlarım olmuş qızlarla birlikdə Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Mirzəfər Bağırovə məktub yazdıq. 5 ilde bildiklərimizi də unutmuşduq, üstəlik müharibənin ağrı-acıları. Bizzəqəbul imtahanı verməyə halmi qalmışdım?

Mirzəfər Bağırov bizim institutlara imtahansız qəbul olunmağımıza icazə verdi. Mən universitetin iqtisadiyyat fakültəsinə seçdim. Eyni zamanda, Plehanov adına institutu da bitirdim. Uzun müddət Bakı şəhərində rəhbər vəzifələrdə işləmişəm.

- Və son illərdə Respublika Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədrisiniz.

- Mənə bu vəzifədə işləmek təklif ediləndə əvvəlcə təreddüd etdim. Yaş amilinə görə. Sonra düşünüb-daşındım. İctimaiyyətlə daha yaxından əlaqə saxlamışın da əsl vətəndaşlıq olduğuna əmin oldum. Ona da əmin oldum ki, bu təşkilat digər təşkilatlardan

məhz bu amilinə görə fərqlənir: milli mentalitetimiz var, ağısaqqal sözü, ağıbircək sözü var. Bir var dövlət strukturunun rəsmi təşkilatının sözü, bir də var bu təşkilat adından sözü ağısaqqal deyə, ağıbircək deyə. 2021-ci ildən bu təşkilatın sədriyəm.

- Təşkilatınızın başlıca vəzifəsi gənclərin hərbi vətənpərvərlik təbiyəsini formalasdırmaqdır. Bu istiqamətdə nə kim işlər görürsünüz?

- Bu ictimai kurum böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin dövlətçilik fəsəfəsini, azərbaycançılıq ideologiyasını, məfkurəsini böyük məsuliyyətlə təbliğ etməkdədir. Belə bir mühüm vəzifəni yerinə yetirməkələ berabər, veteranların sosial müdafiəsi məsələlərinin de həllində dönməzliliklə fealiyyət göstərir. Təşkilatımız əsasən gənclərlə işləyir. Yəni, bütün tədbirlərimiz gəncləri əhatə edir. Hər tədbir gənclərin, yeniyetmələrin dünyagörüşünün formalaslaşmasında mühüm əhəmiyyətə malik olur. Belə tədbirlər, müəyyən mənəda, tarix haqqında biliklər aşılama missiyasıdır. Bu biliklər təessürat biçimində aşılğında görə daha təsiri, inandırıcılıq amili daha yüksək olur. Tədbirlərdə təşkilatımızın resmилərinin çıxışları tədbir iştirakçılara məlum bir həqiqəti, həm də Məmməd Arazin dediyi bir poetik fikri yenidən yaşadır: Vətən daşı olmayıandan olmaz ölkə vətəndə.

- Təşkilatınız 2016-ci ilin Aprel döyüşlərində də, 2020-ci ilin iyul döyüşlərində, Vətən müharibəsində də döyüşən ordunun yanında olub.

- Bəli. İster 2016-ci il döyüşlərində, ister 2020-ci il döyüşlərində, isterse də Vətən müharibəsində Təşkilatımız döyüşən orduya mənəvi dəstək olub. Ordu hiss edib ki, veteranlar da onlara inanır, güvənir. Onlar bu inamı, güvənci zaman anlamında dünənlərin sabahlara inamı, güvənci biliblər. Döyüşlərdən sonra keçirilən tədbirlərdə iştirak edən döyüşçülər böyük sevgilərlə xatırladırdılar ki, biz sizin nəfəsinizi kürəyimzdə hiss edəndə daha əzmlə döyüşürdük, bizim döyüş ezmiz, qəlebə ruhumuz yüksəldirdi.

Dövlət təşkilatı dövlətin ideologiyasının təbliğatçısıdır. Bu təbliğat vətən-sevərliyin mahiyyətindən irəli gəlir. Yəni, bizim fealiyyətimizin başlıca qəysi Vətəni dəha əhatəli sevdirməkdir.

- Akademik Xudu Məmmədov deyirdi: "Uşaqlara Vətəni sevməyi öyrətmək lazımdır. Siz onlara Vətəni tanıdin, özləri sevəcəklər."

- Tamamilə doğrudur. Bizim auditoriyamız yeniyetmələrdir, gənclərdir. Yəni, Vətəni tanıyanlardır. Həm də Vətəni sevənlərdir. Biz bu sevgini dəhərindən formalasdırmağa borcluyuq. Bütün bayramlarda, əlamətdar günlərdə ayrı-ayrı rayon təşkilatları tədbirlər keçirir ki, bunlar da eyni mərkəzde koordinasiya edilir. Yəni, bütün tədbirlər vahid bir məqsədin saxələri kimi təzahür edir. Başqa cür də mümkün deyil.

- Böyük tarixi şəxsiyyət Heydər

Əliyev hər il Qəlebə gündündə veterانlarla görüşürdü, siz dinləyirdi.

- Ulu Ondər hər birimizi şəxsən tənirirdi. Məndən soruşsalar ki, siz ən böyük azərbaycanlı kimi sevilən dahi rəhbərin hansı xüsusiyyətlərini daha yüksək dəyərləndirirsiz? Mən bu suala cavab verməyə çətinlik çəkərəm. O əvəzsiz xüsusiyyətləri bir-birindən fərqləndirməyi bacarmadığımı göra. Hüseyin Cavidin bir bəytini xatırlayıram:

Kəsəsə hər kim tökülən qan izini, Qurtaran dahi odur yer üzünü.

Ovaxt Azərbaycan parçalanmaq ərefəsindəydi. Xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyətə qayidian böyük tarixi şəxsiyyət Azərbaycanın dövlətçiliyini xilas etdi, qardaş qırğıının qarşısı alındı. Yəni, "qan tökülməsinə imkan vermedə". Heydər Əliyev dahi idil. Heydər Əliyev Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini labüb təhlükədən xilas etməklə Vətən yaratdı!

- Vətən müharibəsində qazanılan Zəfer sizin fealiyyətinizin müasir mahiyyətini ifadə edir.

- Vətən müharibəsi tarixi zəruret idi. Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələrini yerinə yetirmirdi. Danışqlardan yayınyırdı, bölgədə status-kvonu saxlamağa çalışırırdı. 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı birləşmələri böyük hərbi təxribat tərətmək, yeni ərazilər işgal etmək niyyəti ilə hücumu keçdi. Ordu hissələrimiz hücumun qarşısını qətiyyətəldə aldı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin döyüş əmri ilə ordumuz əks-hücumu keçdi. Vətən müharibəsi başladı. Az müddədə ordumuz düşmənin illərlə yaratdığı, müxtəlif səviyyələrdə və müxtəlif vəsiyətlərlə möhkəmləndiyi sədlərinə darmadağın etdi. Ordumuz Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə Zəfer qazandı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti xalqa müraciətində dedi: "Biz nəinki XXI əsrin müharibəsini nümayiş etdirmişik, biz dünyada heç vaxt olmayan Qəlebəni qazanmışıq. Çətin relief şəraitində düşmənin bir neçə istehkamının qarşısında biz peşəkarlıq, məharət, güc, hərbi elm qoyduq və düşməni torpaqlarımızdan qovduq".

- Bu Zəfer tarixi Zəfərdir. Təşkilatın bu qələbənin də mahiyyətinin təbliğatçısıdır.

- Biz fealiyyətimizi dövlətə, dövlətçiliyə sədaqətlə davam etdiririk. Təşkilatımız üzvləri böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin dediyi "Veteranlar bizim qızıl fondumuzdur. Onlar hər cür qayğıya və hörmətə layiqdirlər... Azərbaycanın bütün ictimaiyyəti, bütün Azərbaycan xalqı bilməlidir ki, veteranlar bizim ən əziz, ən mötəbər insanlarınımızdır. Onlara qayğı göstermek, hörmət etmek, onların bütün problemlərini həll etmek, bizim dövlətin və hər bir dövlət organının, hər bir namuslu Azərbaycan vətəndaşının müqəddəs borcudur" fikirlərin işığında cəmiyyətə dəha böyük ehtiramla in-teqrasiya olunurlar.

- 100 il 1200 aydır, 1200 ay 36 min gündür. Əziz Fatma xanım, "Azərbaycan Ordusu" qəzetinin kollektivi adından Sizin 36001-ci gününüze təbrik edirik. Əminlik ki, hələ neçə ilər bu təşkilat Sizin təcrübənizin, vətənsevərliyinizin, dövlətə, dövlətçiliyə sədaqətinizin işığında fealiyyət göstərəcək.

- Cox sağ olun. Ordumuzun şəxsi heyətinin mənəvi-psixoloji hazırlığında xidmətlərinizə görə kollektivinizi Təşkilatımız adından təşəkkür edirəm.

Müsahibəni apardı:
Rəşid HÜSEYNOV
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan zabiti Vətən naminə birlikdə döyüşməyə və canından keçməyə hazır olan komandirdir

Xalq "yanindayam", Ali Baş Komandan "İrəli", komandır "Ardımcı" dedi. Ordumuzun casur döyüşçüləri düşmən üzərinə inamlı yürüdü, düşmən darmadağın edildi, torpaqlarımız işgaldan azad olundu və tariximizin misilsiz Zəfəri qazanıldı.

Döyüşlərdə ağır yaralanan və şəhid olduğu zənn edilən, lakin möcüze neticəsində sağ qalan Vətən mühəribəsi qazi si baş leytenant Vüsal Nəsimov Zəfer Günü ərefəsində televiziya kanallarının birinə müsahibəsində deyib: "Mühəribənin yazılan və yazılmayan qanunları var. Döyüşdə komandır qərar qəbul etdikdən sonra adətən "İrəli!" emrini verir. Amma Vətən mühəribəsində qalibiyəti şərtləndirən ən mühüm amillerdən biri komandirlərin "İrəli!" yox, "Ardımcı!" emrini verməsi idi. Məhz "Ardımcı!" deyən komandirlərimizlə birlikdə Vətən naminə düşmən üzərində qaralı kimi şığıdıq. İnandıq, döyüşdük və qalib gəldik".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə herbi jurnalist, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü İsa Eldaroğlunun "Azərbaycan zabiti Vətən naminə birlikdə döyüşməyə və canından keçməyə hazır olan komandirdir" sərfləvhəli məqaləsində söhbət açılıb. Məqaləni təqdim edirik.

"Ardımcı" deyən komandirlər Qələbəmizin təməl daşı, Zəfərin sütunları oldular

Zəfərimizin təməlini, təbii ki, ilk dəfə ölkə prezidenti seçildiyi gün müqəddəs "Qurani-Kərim"i və Dövlət Bayrağımızı öpüb and içərək torpaqlarımızı Ermənistanın işgalindən azad edərək Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün temin olunmasına dair verdiyi vədi yerinə yetirən dövlətimizin başçısı qoydu. Müzəffər Ali Baş Komandanın sərkərdəlik qabiliyyəti, eləcə də yürütdüyü məqsədyönlü siyaset, həyata keçirdiyi islahatlar, atlığı uğurlu addımlar, diplomatik qələbələr, dönməz iradə və qətiyyəti Şanlı Qələbəmizə ümid və təminat yaratdı. Ümid inama, inam isə əminliyə döndü. Bu inamdan, əminlikdən güc alan Azərbaycan Ordusu Şanlı Zəfəri gerçəkləşdirdi.

Hamının yadindadır ki, 2020-ci il sentyabrın 27-de yaşayış məntəqələrimizi, mülki əhalimizi ağır artilleriya atəşinə tutan azığınlaşmış, yeni ərazilər zəbt etmək xülyasına düşən düşmənin genişmiy়aslı təxribatlarına cavab olaraq, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan əks-hücum əmrini verdi. Ordu və xalq "İrəli!" emrini coşqu və qisas hissi, həsrətə son qoymaq arzusu ile qarşılıdı.

Vətənə və Hərbi anda sədaqət Zəfərə aparən yollara işiq saçdı

"İrəli!" emrini alan Azərbaycan zabiti "Ardımcı!" emrini verərək şəxsi heyəti Zəfərə, Qələbəyə apardı. Təbii ki, komandırında cəsarət, mərdlik, igidlik gören və bundan ruhlanan hər bir hərbi qulluqçu döyüşə daha böyük inamlı, əzməl atıldı. Döyüş ruhunun, bu Qələbə əzminin Vətən sevgisi ilə vəhdəti qalibiyətin qəçinilməz olduğunu döyüşlərin ilk gündündə göstərdi. Cəmi 44 gün ərzində xalqımızın yenilməz ruhu ordu ilə bir oldu və məhz bu vəhdət, birləşməni darmadağın etdi.

Danılmaz faktdır ki, döyüş tapşırıqlarının uğurla yerinə yetirilməsində, əmrlərin qüsursuz icrasında komandirlərin rolu böyük oldu. Bunları düşünərkən ayla ilk gələn fikirlərdən biri də o oldu ki, Azərbaycan zabiti dünya ordularında mövcud şərəf kodkəslərində əksini tapan bütün yüksək keyfiyyətləri özündə cemləşdirən hərbi qulluqçudur. Xalqına, Vətəninə, Dövlətinə, Ali Baş Komandanınə sonuna qədər sadıq qalan, yüksək mənəvi, əxlaqi, dünəvəi keyfiyyətlərə malik insan, peşəkar hərbçi, fədarəkar vətəndaşdır.

44 günlük Vətən mühəribəsində bizi dünyaya tanınan amillerdən biri də zabitlərimizin peşəkarlığı ilə yanaşı, canından əziz tutduğu Vətəninə sonsuz sevgisi oldu. Bütün dünya gördü ki, Azərbaycan zabiti Vətən naminə xoşbəxtliyindən, canından, qanından könüllü surətdə keçməyə hər an hazır olan komandirdir. Zəfər Günü bize bəxş edən Vətən mühəribəsində misilsiz cəsarət, şücaət, şəxsi igidlik nümunələri nümayiş etdirərək şəhid olan, yaralanan zabitlərimiz buna əyani sübutdur. Müzəffər Ali Baş Komandan tərəfindən təltif edilənlərin siyahısına baxmaq yetərlidir ki, Azərbaycan zabitinin - komandirlərinin Böyük Zəfərin qazanılmasında rolunu görmək və dəyərləndirmək mümkün olsun. Bu gün hamımız Şanlı Qələbəni bize yaşıdan hərbi qulluqçular haqqında ən xoş sözümüzü fəxrlə, minnətdərlik hissi ilə deyirik, yazırıq... Deməliyik də, yazmalıyıq da...

Əvvəlki dövrlərdə xoş sözlər deyərkən yegane istinad nöqtəmiz əmid və inam hissələri idi. İnanırdı ki, gec-tez Ali Baş Komandanın emri ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri işğala da, yurd həsrətine də son qoyacaq. Ümidi də, inam da reallığa döndü. Azərbaycan Ordusu işğala son qoydu. Vətən mühəribəsi və haqq savaşımızda qazandığımız Şanlı Zəfər Azərbaycan zabitini bizlərə daha yaxından tanıtdı, bu cəsər insanları, vətənsevər komandirləri hər kəsin gözündə ucaltdı. Bu gün mən də xüsusi qürurla, böyük fərəhli şəhidlərimiz, döyüşcülərimiz və Ordumuzun zabitləri haqqında düşüncələrimi qeydə alaraq Azərbaycan zabitinə - komandırınə olan ehtiramımı yüksək hörmət hissələri ilə oxucularımızla bö-

lüşmək istəyirəm.

Orduda zabitin şəxsi nümunə olması ən təsirli tərbiyə və təbliğat vasitəsidir, desək, yanılmarıq. Komandır savadlı, bacarıqlı, peşəkar olmaqla yanaşı, rəhbərlik etdiyi kollektiv nümunə olmalıdır. İstə telimdə, isterse də döyüşdə tapşırığın daha uğurla, tez, səmərəli yerinə yetirilməsi məqsədilə komandır ilk olaraq özü irəli atılmalı, "Ardımcı!" emrini vermək səxsi heyəti döyüşə aparmalı, onla ra nümunə olmayı bacarmalıdır. Azərbaycan zabiti ister atəşkəs dövründə, isterse də döyüşlər zamanı tabiyindəkilər nümunə olmayı bacardı. Bununla da Azərbaycan zabiti qəhrəmanlıq simvoluna, igidlik, cəsarət etalonuna çevrildi. Bu da zabitlərimizin yüksək əxlaqi keyfiyyətlərə malik olmasının məhsuludur.

Döyüş ruhu, qələbə əzmi və zabit şərəfi düşmən üzərində tarixi Zəfərimizdə ən güclü silahımız oldu

Döyüşlər zamanı, eləcə də mühəribə başa çatdıqdan sonra Zəfərimizlə bağlı yazılınları oxuduqca, televiziyalarda süjetləri izlədikcə bir dəha müşahidə etdi ki, Azərbaycan zabiti Vətəninə ərazi bütövlüyünün, tehlükəsizliyinin, dövlətçiliyinin qarantı olan Ordumuzun düşənən beyni, vuran əli - fiziki gücü və mənəvi-intellektual potensialının daşıyıcısıdır. Döyüş tapşırıqlarının uğurlu icrası hər kəsə, hətta bizi gözü götürməyənle rə belə əyən etdi ki, Azərbaycan zabitinin döyüş ruhu, qələbə əzmi, insani keyfiyyətleri, şəxsiyyəti, onun simasında Ordumuzun hər bir üzvünün sarsılmazlığını təcəssüm etdirir. Vətən mühəribəsində həyata keçirilən əməliyyatlar, döyüşlər onu göstərdi ki, Azərbaycan zabitinin ruhu və qələbə əzmi onun əsas, eyni zamanda, ən güclü silahıdır.

Şərəf zabitin şəxsnə özünə məxsus, ən başlıca daxili, mənəvi ləyqət hissi, onun ruhunun necibliyi, fedakarlığı, alicənablılığı, vicedanının təmizliyidir. Şərəf hissi, zabitin döyüş ruhunun, eyni zamanda, hərbi xidmetin özünəməsus xüsusiyyətlərindən irəli gələn cəngavərlik keyfiyyətlerinin yüksək insani hissələrə, bəşəri duygularla ahengdar vəhədətindən yaranan və zabitin ruhuna həkim olan ali əxlaqi kateqoriyadır. Vətən mühəribəsi həm də Vətəne, Hərbi anda sədaqətin və bu yolda fədakarlığın şərəf məsəlesi olduğunu sübut etmək üçün imtahan günü, sınaq anı idi. Vətən uğrunda 44 gün davam edən ölüm-dirim savaşının neticələri Azərbaycan zabitinin bu sınadın uğurla, alnıçıq, üzüağ çıxdığının ən gözlələrətisidir.

Vətənin sədaqəti övladına çevrilmək üçün ruhən azərbaycanlı olmaq lazımdır

Xalqımız gördü ki, Azərbaycan zabiti olmaq yalnız özünəməsus tanıtma nişan-

ları olan hərbi formanı geyinib, poqonlar taxmaqla, cibində azərbaycanlıya məxsus şəxsiyyət vəsiqəsini gəzdirmək əldə olunmur. Bu şərəfli adı daşımaq üçün yuxarıda sadaladığımız və göstərdiyimiz keyfiyyətlərlə yanaşı, xalqımızın əsrlər boyu yaratdığı, qoruduğu, nəsildən-nəsle tördüyü yüksək əxlaqi dəyərlərə, hərbi ənənələrə yiyələnmək, Vətənin sədaqəti övladına çevrilmək üçün ruhen azərbaycanlı olmaq lazımdır. Bütün bunlara şüurlu suretdə nail olan Azərbaycan zabitlərinde bu keyfiyyətləri sezen xalqımız zabitimizi, döyüşçülərimizi daha böyük sevgi ilə sevdidi, onlara etibar etdi, güvəndi. Xalqın sevgisində ilham alan komandirlər şəxsi heyətlə birlikdə haqq savaşını daha böyük inamlı davam etdirib Qələbəyə doğru uğurla addımladılar.

Vətən anlayışı
Azərbaycan zabiti üçün ən qiymətli dəyərdir

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında həyata keçirilən əks-hücum əməliyyatları hərbi qulluqçularımızın daha bir keyfiyyətini nümayiş etdi. Hər kəs emin oldu ki, Vətən anlayışı Azərbaycan zabiti, eləcə də Azərbaycan Ordusunun bütün şəxsi heyəti üçün en qiymətli dəyərdir. Zaman göstərdi ki, adı müqəddəs Ana kəlməsi ilə yanaşı çəkilən Vətənə xidmət etmək, lazımlı gəlsə onun yolunda canından keçmək, şəhid olmaq, sağlamlığı qurban verməyə hazır olmaq ideyası hər bir Azərbaycan zabitinin böyük amalı, əqidəsi, məramıdır. Torpaqlarımızın işğaldan azadlığı namine haqq savaşına qalxan xalq ve ordu ən böyük dəyərin Vətən, Vətənə sevgi anlayışı ilə bağlı olduğunu da dünyaya bir daha xatırlatdı. Məhz bu dəyər, bu sevgi hər kəsi Vətən naminə ən dəyərli məfhumdan, candan keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldan yola aparır.

Yurd sevgisi, el-obaya bağlılıq türk dünyasını səciyyələndirən ən əsas amıldır

Vətən sevgisi, qarşılıq gözlemədən, təmənnasız yaşanılan amaldır. Zabitlərimiz göstərdilər ki, kiçik leytenantdan ən yüksək rütbəli komandire qədər hər kəs ilk növbədə vətəndaşdır, fərddir. O, Vətənin hər qarışını qəlbine sığışdırabilən, Vətənən daşı, qayası olmayı bacaran insandır. Bu, torpaqlarımızın Ermənistan silahlı birleşmələrinin işgalindən azad edilməsi məqsədilə keçirilən əməliyyatlardan bəlli oldu, həmçinin xalqımız, eləcə də dünya gördü ki, Azərbaycan zabiti bütün şəxsi heyət tərəfindən sevilən, hörmet, ehtiram qazanmış komandır, eyni zamanda, böyükliyündən asılı olmayıraq Vətəni müqəddəs bir anlayış kimi yumruq boyda ürəyə sığışdırmaq, ruhun, mənəviyyatın bir parçası kimi gəzdimək və bu yolda candan keçməkdir. Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlər bir dəha göstərdi ki, "İkinci Ana olmadığı kimi, ikinci Vətən də yoxdur" deyimi Azərbaycan zabitinin inandığı ən müqəddəs həqiqətlərdəndir. Hər ikisindən vaz keçmək ən böyük günah, qəbahətdir. Hər ikisine - Anaya və Vətənə sevgi, məhəbbət, sədaqət isə bütün uğurların səbəbidir, insana başuculuğu, müstəqillik, suverenlik bəxş edən ən güclü amıldır, qələbələrin, zəfərlərin açarıdır. Fikrimcə, əsl Vətən, torpaq

sevgisi, el-obaya bağlılıq da məhz belə olur. Yadindadır ki, Tovuz döyüşləri zamanı general-major Polad Həsimov, polkovnik İlqar Mirzəyev və digər hərbçilərimizin şəhid olması barədə xəbəri çatdırırankən general-leytenant Kərim Vəliyev (indi Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəsidi) televiziya kanallarına verdiyi açıqlamasında bir çox mətbəblərə, taleyülüklə məqamlara toxundu. Fikrimcə, bu kədərli hadisə haqqında məlumat verərkən məğrur dayanan generalımız xalqımıza qurur dolum bir mesaj da çatdırıldı: "Belə yüksək rütbəli zabitlərin döyüşdə, səngərə tabəlibindən ələn eserlər birləşdən keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalması onu sübut edir ki, Azərbaycan zabiti heç vaxt arxada oturmağı ağılna getirmir. Bizim komandirlər canının hayına qalmır, əksinə, canını Vətən naminə, ölkəsinin ərazi bütövlüyü yolunda qurban verməyə hər an hazırlır ve qadırırdı". Əvvəller də belə id, Vətən mühəribəsində də belə oldu. General-polkovnik Kərim Vəliyev özü başda olmaqla, yüzlərlə, minlərlə müxtəlif çinli, vəzifəli zabitimiz ilk olaraq şəxsi heyətin ön cərgəsində düşmən üzərinə sığıldılar. Yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, bu dediklərimin əyani sübutu olaraq Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanın təltiflərlə bağlı imzaladığı sərəncamlara nəzər yetirmək kifayətdir.

Vətəne, torpağa, el-obaya, ailəye bağlılıq dönyanın hərəsində yaşamasından asılı olmayıraq, Vətəni unutmamaq, Vətənin dərdlərinə şərīk olmaq, ölkəsinin uğurlarına sevinmək, qurur duymaq kimi mənəvi keyfiyyətlər azərbaycanlılıq məfkurəsinin ən əsas qayələrini təskil edir. Bu mənada heç kimə sərr deyil ki, Vətəni qəlbən sevmək onun zəngin tarixini öyrənmək, şanlı ənənələrinə riayət etmək, təmənnasız vətəndaş və vətənpərvər olmaq deməkdir. Eləcə də Vətəni sevmək, ölkəsinin taleyinin həll olunduğu ən çətin məqamlarda belə ruhdan düşməmək, son nəfəsinə və son damla qanınadək Vətənə sədaqəti olmaq, onu düşməndən qurumaq deməkdir. Azərbaycan zabiti göstərdi ki, Vətəni sevmək təkçə onun qədimliyi, təbii gözəllikləri, maddi-mədəniyyət abidələri ilə öyməmkən deyil, eyni zamanda, coğrafi böyükliyündən asılı olmayıraq Vətəni müqəddəs bir anlayış kimi yumruq boyda ürəyə sığışdırmaq, ruhun, mənəviyyatın bir parçası kimi gəzdimək və bu yolda candan keçməkdir. Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlər bir dəha göstərdi ki, "İkinci Ana olmadığı kimi, ikinci Vətən də yoxdur" deyimi Azərbaycan zabitinin inandığı ən müqəddəs həqiqətlərdəndir. Hər ikisindən vaz keçmək ən böyük günah, qəbahətdir. Hər ikisine - Anaya və Vətənə sevgi, məhəbbət, sədaqət isə bütün uğurların səbəbidir, insana başuculuğu, müstəqillik, suverenlik bəxş edən ən güclü amıldır, qələbələrin, zəfərlərin açarıdır. Fikrimcə, əsl Vətən, torpaq

(Ardı gələn sayımızda)

Heç kim unudulmur

Şərəf dolu ömür yolu

12 avqust 1972-ci ildə Ucar rayonunun Təzə Şilyan kəndində yaşayan Cəlil kişinin ailəsində bir oğlan uşağı dünyaya göz açdı. Valideynləri ona dahi şairimizin adını verdilər - Cavid. Cavid ailənin dördüncü övladı idi. Onun dünyaya gəlişi ailənin sevincini xeyli artırdı. Bir-birinə bənzəməyən günlər durna qatarı kimi hiss olunmadan sıralandıqca Cavid də böyüyür, uşaqlıq çağlarını yaşayırıd.

1979-cu il sentyabrın 1-də valideynləri Cavidin əlindən tutub sevinə-sevinə kənddəki məktəbə apardılar. Həmin gündə onun həyatının yeni mərhəlesi başlandı. Təbiətən sakit uşaq olan Cavid həvəsle məktəbə gedir, dərslərini yaxşı oxuyurdu. Hələ kiçik yaşlarından Cavid texnikaya böyük maraq göstəirdi. Buna görə də 1989-cu ildə orta təhsilini başa vurandan sonra Göyçay rayonundakı texniki-peşə məktəbinə üz tutdu. Bu təhsil ocağında sürücülük ixtisasına dərinən yiyələndi.

1990-ci ildə 18 yaşı tamam olan da Cavid tay-tuşları ilə bərabər ordu sıralarına yola düşdü. Əsgəri xidmətini Vətəndən xeyli uzaqlarda - Kalininqrad şəhərində yerinə yetirdi. Hərbi sirləri dərindən öyrəndi. 1992-ci ildə hərbi xidmətdən geri döndən qoynunda dünyaya göz açlığı Vətəndənə narahat günlərin yaşandığını gördü. Erməni qəsbkarları Qarabağa sahib çıxmış itəyirdilər. Məqsədlərinə çatmaq üçün azərbaycanlıları əsrlərdən bəri yaşadıqları kəndlərdən qovub çıxarırdılar.

Bütün bunları görünen Cavid 1993-cü ildə erməni qəsbkarları ilə döyüşməyə yollandı. O, əsgərlidə rabitəçi ixtisasını dərindən öyrənmışdı. Əsgər Cavid Səlimov ordu sıralarında olarken təkce rabitəni deyil, həm də silahların sirlərini mükəmməl mənimseməmişdi. Buna görə də döyüşlər zamanı erməni qəsbkarlarını dəqiq atəş zərbələri ilə məhv etmək onun üçün çətin deyildi.

Əsgər Cavid Səlimovun döyüş yolu Ağdam rayonundan başladı. Bu yerlərin gözəlliyyi onu elə ilk də-

qişələrdən valeh etmişdi. Cavid ona təessüflənirdi ki, bu yerlərə gəzməyə, yaşamaya yox, ermənilər döyüşməyə, vuruşmağa gəlib. Amma yaxşı dərk edirdi ki, bu gün ondan gəzmek yox, döyüşmek, vuruşmaq tələb olunur. Nəyin bahasına olursa-olsun, belə gözəl yerləri erməni işğalçılarından qorumaq lazımdı.

Döyüş yoldaşları ilə çiyan-çiyinə verən Cavid Səlimov Qarabağı erməni işğalçılarından qoruyurdu. Havadarlarına arxalanan düşmən isə dayanmaq bilmədən irəliliyir, hər gün hücumlarını gücləndirirdi. Məqsədi az bir zamanda Qarabağa sahib çıxmış idi. Amma nə qədər cəhd göstərse də, istəyinə çata bilmedi. Çünkü döyüşçülərimiz mövqelərində möhkəm dayanırdılar. Nə qədər çətin olsa da, Azərbaycan əsgəri bər hücumların qarşısını almağa çalışırdı. Döyüşlərdə böyük igitlik və qəhrəmanlıq göstərirdi. Cavid həmişə önde vuruşur, dəqiq atəşlə yaşıları məhv edirdi. Təessüflər olsun ki, 1993-cü ildə Ağdərə uğrunda gedən döyüşdə ayağından yaralandı. O, hospitalda müalicə olunduqdan sonra yenə də döyüşçü dostlarının yanına döndü. Həmin günlərdə onların böülüyü Ağdam istiqamətində vuruşurdu. Cəsur döyüşçi Cavid Səlimov ən çətin döyüş tapşırıqlarının öhdəsində bacarıqla gəldi. Təkcə əsgər dostları deyil, komandirləri də onun bacarığından, hünərindən razı idi.

1994-cü ilin yazında Ağdam ətrafinda gərgin döyüşlər gedirdi. Ötən müddət ərzində düşmən xeyli irəlilimişdi. Azərbaycanlılar yaşayan neçə-neçə kənd, qəsəbə düşmən

əlinə keçmişdi. Bütün bunları görükə Cavidin erməni qəsbkarlarına olan nifreti daha da artırdı. Güllələri yağıların üzərinə dolu kimi yağırdırdı. Cavid döyüşlər zamanı təkce silahla deyil, nifretlə də döyüşürdü. Ürəyi daim qisas və intiqam hissi ilə döyüñürdü. Bu döyüntü onun bütün varlığını titrədirdi.

Təessüflər ki, 1994-cü il aprelin 11-də Ağdam rayonunun Kökəltmə adlı istiqamətindən qəsbkarların növbəti hücumlarının qarşısını alarkən Səlimov Cavid Cəlil oğlu şəhid oldu. Təzə Şilyan kəndindəki qəbiristanlıqda torpağa tapşırıldı. Komandirləri, döyüşü dostları onun ölüm xəbərini kədər və göz yaşları içində qarşılıdlar. Düşmən üzərinə bu cəsur əsgərin intiqamını almaq təşəssü ilə atıldılar.

Anası Şövkət xanım canından da çox sevdiyi övladı Cavidlər göz yaşları ilə vidalaşdı. Teskinliyini yalnız onda tapdı ki, oğlu Vətən uğrunda şəhid oldu. Şəhidlər isə heç vaxt unudulmur, yaddan çıxmır.

Şəhidin bacısı Zəminə Veyisova həmin günü belə xatırlayıր:

- Məktəbdəydim. Dərsin ortasında sinif rəhbərimiz gəlib heç bir səbəb demədən bildirdi ki, sən evə gedə bilərsən. Mən də sinifdən çıxıb evimizə qayıtdım. Ne qədər soruştursam da, nədən ötrü evə qayıtmalı olduğumu demədilər. Yol boyu nə baş verə biləcəyini götür-qoy edirdim. Ağlımdan yüz fikir gəlib keçəsə də, qardaşım şəhid olduğunu heç düşünmürdündüm. Tələsik addımlarla məhəlləmizə yaxınlaşanda gördüm ki, kənd camaatı biz tərəfə axışır. Ürəyim titrədi. Evə çatanda doğmalarımı göz yaşı içində gördüm. Onda bildim ki, qardaşım Cavid Ağdamda şəhid olub. Bu kədərləri xəberi eşidəndə göz yaşalarım sele döndü. 1994-cü il aprelin 11-i ömrümün ən kədərləri günü oldu. Həmin gün dünyalar qədər istədiyim qardaşımı itirdim. Cavid 22 il yaşadı. Amma çox şərəfli ölüm yaşadı. Biz heç vaxt onu unutmayacaqıq.

Atəşkəs rejimine bir ay qalmış şəhid olan Cavid Səlimovun xatirəsi onu tanıyanlar tərəfindən həmişə ezziz tutulur. Yaşadığı küçədə Cavidin adına "Şəhid bulğası" tikilib. Təhsil aldığı orta məktəbdə şəhidlərə həsr olunmuş guşə düzəldilib. O guşədə Cavidin de şəkli, döyüş yolu haqqında məlumat yer alıb. İnarıraq ki, gələcək nəsillər igitliyi, qəhrəmanlığı Cavid kimi cəsur oğullardan öyrənəcəklər. Onların hünər və cəsarəti ilə həmişə fəxr edib öyüncəklər.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"

RF XİN rəhbəri Azərbaycan ilə Ermənistən arasında münasibətlərin nizamlanmasında prioritət vəzifələri göstərib

Rusiya Azərbaycan ilə Ermənistən arasında münasibətlərin nizamlanması məsələsində Azərbaycan, Ermənistən 2020-ci il 9 noyabr, 2021-ci il 11 yanvar ve 2021-ci il 26 noyabr tarixli bəyanatlarında təsbit olunmuş üçtərəfli razılaşmaların tam həcmində həyata keçirilməsinin zəruriliyini əsas götürür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikri Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziri Sergey Lavrov bəyan edib. 2021-ci ildə Rusiya diplomatiyasının fəaliyyətinin yekunlarına

dair mətbuat konfransı ilə əlaqədar KİV nümayəndələrinin suallarına RF XİN başçısının cavabları nazırılıyın saytında dərc edilib.

S.Lavrov deyib: "Bu gün prioritet vəzifələr Azərbaycan-Ermənistən sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinə başlaması, regionda nəqliyyat kommunikasiyalarını və iqtisadi əlaqələri bərpa etməkdir. Bu istiqamətlərdə tərəqqiyə nail olmaq Bakı ilə Yerevan arasında münasibətlərin normallaşdırılması işində əhəmiyyətli dərəcədə irəliləməyə imkan ver-

cək".

Nazir daha sonra bildirib ki, bu il MDB üzvü olan dövlətlərin əksəriyyəti ilə, o cümlədən Azərbaycanla Rusiya arasında diplomatik münasibətlər yaradılmasının 30 illiy qeyd ediləcək.

Diplomat daha sonra deyib: "Biz bu ölkələrin hər biri ilə silsile yubiley tədbirləri hazırlanır. Bəzi tədbirlərin mədəni-maarif xarakteri daşıyacaqını nəzərə alaraq, bunu əsas götürürük ki, həmin tədbirlər ictimaiyyət üçün də maraqlı olacaq".

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Türkiyə Qəterdə keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatına 3250 nəfərlik təhlükəsizlik qüvvəsi göndərəcək

Bu il Qəterdə keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatında təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün Türkiye-dən 3250 əsərli qüvvələr, xüsusi təyinatlılar və bomba keşfiyyatı üzrə mütəxəssislər göndərəcək.

Əl-Cəzire telekanalı xəbər verir ki, 2022-ci ilin noyabrında keçiriləcək futbol turnirində Türkiye tərəfindən göndərəcək 3250 nəfərlik təhlükəsizliyi təmin edəcək.

Telekanalın məlumatına görə, bu barədə Türkiyənin daxili işlər naziri Süleyman Soylu bildirib. O qeyd edib ki, Qəterə göndərəcək təhlükəsizlik qüvvələri arasında 3000 əsərli polis, 100 xüsusi təyinatlı, 50 bomba axşarlı keşfiyyatçı it və onların operatorları, 50 bomba mütəxəssisi və digər heyət olacaq. Hemçinin Türkiye tərəfi 677 nəfərdən ibarət Qəterə təhlükəsizlik qüvvəsinə təlim keçib.

Litva hərbçiləri ilk dəfə olaraq İsrailin "Spike" tank əleyhinə raketlərini sınadıqdan keçirib

"Vilkas" piyada döyüş məşinlərində (PDM) quraşdırılmış tank əleyhinə "Spike" raketləri Litva ordusunun ilk dəfə sınadıqdan keçirilib.

Litva mətbuatı xəbər verir ki, İsrail istehsalı olan bu silah sistemi yanvarın 14-18-də Litvanın Büyük knyazı Algirdas adına Mexanikləşdirilmiş piyada batalyonunun döyüş atışları üzrə keçirilən təlimləri zamanı sınadıqdan keçirilib.

Bildirilib ki, "Spike" raketləri Litvanın bu yaxınlarda aldığı "Vilkas" PDM-lərə quraşdırılıb və bu, maşınlarda quraşdırılan üç növ silah sistemindən biridir.

Söyügedən protexnikanın istehsalçısı olan Almaniyanın "ARTEC" konsorsium ilə müqaviləyə əsasən, Litva tank əleyhinə "Spike" sistemləri ilə yanaşı, Amerika istehsalı olan MK-44S 30 mm-lik topalar və 7,62 mm-lik pulemyotlar ilə təchiz olunmuş 88 ədəd bu PDM-lər alacaq.

Qazaxıstanın yeni müdafiə naziri təyin edilib

General-leytenant Ruslan Jaksılıkov Qazaxıstanın yeni müdafiə naziri təyin olunub.

Bu barədə ölkə Prezidenti Kasim-Jomart Tokayev sərəncam imzalayıb.

Katırladıq ki, R.Jaksılıkov öten ilin sentyabrında Qazaxıstan daxili işlər nazırının müavini - Milli Qvardiyanın komandanı vəzifəsinə təyin olunmuşdu.

Qeyd edək ki, R.Jaksılıkov 1966-ci ildə Almatı vilayətinin Kaskelen şəhərində anadan olub. O, 1996-ci ildə Frunze adına Hərbi Akademiyadan "komanda-qərargah əməliyyat-taktiki qoşun keşfiyyatı" ixtisası üzrə məzun olub. R.Jaksılıkov 2004-ci ildə Rusiya Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahının Hərbi Akademiyasının ali akademik kurslarını "dövlətin hərbi təhlükəsizliyi" ixtisası üzrə bitirib.

İran, Rusiya və Çin hərbi dəniz qüvvələrinin birgə təlimi keçiriləcək

İran, Rusiya və Çin hərbi-dəniz donanmasının gücünü və manevr imkanlarını yoxlamaq üçün Fars körfəzində birgə hərbi təlim keçirməyi planlaşdırır.

İran mətbuatı xəbər verir ki, Rusiyaya məxsus bir neçə hərbi gəmi təlimdə iştirak etmək üçün artıq İranın Çabahar limanına gəlib.

Qeyd edək ki, bu dövlətlər 2019-cu ildə Hind okeanında birgə hərbi-dəniz təlimi keçirib. Həmin vaxt təlimə az sayıda gəmi cəlb olunmuşdu. Rusiya həmin təlimlərə 3, Çin isə 2 gəmi cəlb etmişdi.

AZERTAC-in materialları əsasında

II Dünya müharibəsinin qaranlıq tərəfləri

Böyük tarixçi Con Kiqanın təbirinə desək, İkinci Dünya müharibəsi bəşər tarixinde ən böyük hadisə idi. Bu münəqışın dönyanın yeddi qitəsində altısında baş verdi. 50 milyon insan həlak oldu, milyonlarla insan zənni və ya bədən xəsareti aldı. Beləliklə, bu müharibə tarix kitablarında, filmlerde, incəsənətdə və demək olar ki, hər bir sahədə təhlil və tədqiq edilmişdir.

Lakin əsas rəqəmlər və hadisələr hər kəs üçün tanış olsa da, bu müharibənin gözən qəçirilmiş faktları mövcuddur.

İkinci Dünya müharibəsi başlamadan əvvəl Almaniyani Adolf Hitler idarə edirdi. O, Nasist Partiyası ilə birlikdə Almaniyanın Avropanı idarə etməsini istəyirdi. Daha çox torpaq və güc əldə etmek üçün 1939-cu il sentyabrın 1-də Alman qoşunları Polşaya hücum etdilər. Hitler işğalı dayandırmaqdan imtina etdikdən sonra İngiltərə və Fransa Almaniyaya müharibə etmə etdi. Beləliklə də ikinci Dünya müharibəsi başladı.

Maraqlı faktlardan biri odur ki, Hitler "mükəmməl" alman obrazının uyğun gəlməyən milyonlarla insanı öldürdü. O "ən yaxşı və en güclü" irqi yaratmaq istəyirdi. Beləliklə, yəhudilər, qaraçılardır, fiziki və əqli qüsürü olan bezi gruflar Nasist Almaniyanın xaric edildilər. Eyni zamanda, almanlar işğal etdikləri ölkələrdə özlərinə düşmən kimi gördükleri milletləri teqib edildilər.

İkinci Dünya müharibəsində gözən yayılan nüanslardan biri Yaponiyanın Nikola Teslanın yeniliklərindən istifadə edərək, uzaq məsafədən insanları öldürmək üçün dalğa elektrik enerjisindən istifadə edərək "ölüm şüası" yarada biləcəklərinə söz verən alimlərə 1 milyon "yen" ödəməsi idi.

Digər maraqlı fakt isə ikinci Dünya müharibəsi zamanı Xirosimə və Naqasakiye atılan nüvə bombalarının yaradığı dağıntıları idi. Təkcə Yaponiya ziyan görmədi. Zərbələr neticəsində minlərlə Cənubi Koreyalı da həlak oldu. Bombalamalar zamanı Xirosimada işləyən 20000-dən çox Koreyalı öldürdüldü.

Hüsnüyyə İDRİSOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Uzunluğuna görə dönyanın ən uzun çaylarından olan Şimali Amerika da yerleşen Mississipi çayında belə bir hadisə baş verib. Belə ki, 2012-ci ildə ABŞ-da tügən edən güclü "İsaak" qasırğası səbəbindən Mississipi çayı 24 saat ərzində əks istiqamətə axıb.

ABŞ-da baş verən başqa bir qəribə hadisə isə bu ölkənin dəniz sularında cəmi bir dəfə nehəng kalmarın görünməsi olub. Suyun 750 metr dərinliyində görüntülənən bu canlıların Yaponiya sularında yaşa -lığı bilinir.

1977-ci ildə "Böyük qulaq" (Big Ear) adlı radioteleskop kosmosdan 72 saniyelik çox güclü səs dalğası qeydə alır. Hesablamaşına görə sıq -nal dönyadan 120-220 işiq ili uzaq -lıqdakı "Chi Sagittarii" ulduzundan gəlib. Sıgnalı qeydə alan müxtəxəssis onu "Wow" olaraq qeyd edib. Lakin sonralar aparılan bütün tədqiqatlarla baxmayaraq, sıgnalı təkrar almaq mümkün olmayıb.

Tarixdə cəmi bir dəfə rast gəli-

Nümunəvi xidmət Zəfər ovqatını yaşamaqla ömür səhifəmə unudulmaz an yazmışam

Azərbaycan Ordusu ümummilli lider Heydər Əliyevin "Ordu ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin müstəqilliyinin dayağıdır" inamını gerçəkləşdirdi. Böyük Qələbə qazanıldı. İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan Ordusunun zəfəri ilə başa çatdı. Bu Zəfər xalqın torpaq həsrəti dindirdi.

Birinci Qarabağ müharibəsi, Xocalı soyqırımı, 20 Yanvar faciəsi haqqında ata-babasından, müəllimlərindən eşitdiklərini dərk edə-edə böyükmiş, böyüdükcə düşmənə nifət hissi mənəviyyatını silkələmişdi. Tarix boyu mənəfur qonşumuzun xalqımızın başına getirmiş olduğu bələləri öyrən-öyrənə Ruslan Sadıqov əsgər olacağı günü səbirsizliklə gözləmişdi.

İstər ailədə, istərsə dostları arasında olanda işğaldə olan torpaqlarımızdan tez-tez söz açar, qisasın qiyamətə qalmayacağını deyərdi. Bu, balaca qələbə sığmayan böyük Vətən sevgisinin təzahürü idi.

18 yaşı tamam olanda hərbi xidmətə çağırıldı. Hərbi and içdi. Vətəni qorumağın ilk addımlarını atdı. Bu addım müddətli həqiqi hərbi xidmət bitdikdən sonra sonlanmadı. Ruslan Sadıqov müddətən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçu olaraq ordu sıralarında addımlamışdı.

Vətən müharibəsi başlayanda Ruslan sürücüydü. Xidmət etdiyi hərbi hissə döyüslərə cəlb olundu. Xidməti vəzifələrinə məsuliyyətə

yanaşdı. Verilən tapşırıqları tərdidüdsüz, düzgün və dəqiq yerinə yetirdi. Ruslan dedi ki, Vətən müharibəsi zamanı sükan arxasına oturanda düşünürdüm ki, avtomobili Böyük Qələbə yolu ilə sürürəm, Zəfərə bir az da yaxınlaşırıram.

Ruslan və onun timsalında xidməti vəzifələrini layiqince yerinə yetirənlərin əzmkarlığı, cəsarətli Vətən müharibəsi qələbə ilə başa çatdı. Zəfər ovqatı böyük sevincə yaşındı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qürurla dediyi "İkinci Qarabağ müharibəsi bizim şanlı tariximizdir. Xalqımız bu müharibə ilə bağlı əbədi qürur hissi keçirəcək. Biz müzəffər xalq kimi özümüzü dünyada təsdiq etmişik. Ermənistan isə məğlub edilmiş ölkədir, bizim qarşımızda diz çökmüş ölkədir. Başını, boynunu bükmiş ölkədir və həmişə belə olacaq" kəmələrlə onları da qürurlandırdı. Azərbaycan Ordusunun qüdrəti Vətən sevgisinin vəhdəti oldu.

Əsgər Ruslan Sadıqov dedi ki, Zəfər ovqatını yaşamaqla ömür səhifəsinə unudulmaz anlar yazıb. "Şuşanı, Kəlbəceri, Laçını, Qubadlıni, bir sözə, Qarabağı görmədən bu həyatdan köçsəm, nakam qalardım. İndi quruculuq işləri davam edir. Ali Baş Komandan deyib ki, biz bütün dağılmış şəhərləri, kəndləri yenidən quracaq, həyat qayıcıraq, insanlar qayıdaq və biz bütün dünyaya bir daha xalqımızın böyüklünü göstərəcəyik. Əhdim var. Quruculuq işləri bitsin, məzuniyyəti mi Qarabağda keçirəcəyəm".

Nümunəvi xidmət edən hərbi qulluqçularla mütmədi söhbət etmək, onların Vətən sevgisinin işığını yadداşımızın dərinliklərinə həkk etmək, həkk etdikcə qələmə almaq hem de vətənpərvərliyi əhatələyən təşəbbüslerdir. Bu təşəbbüsler mənəvi-psixoloji hazırlığın göstəricisidir. Müddətən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Ruslan Sadıqov da ömür yolunu sonuna qədər Vətən üçün yaşayandandı...

**Kapitan
Ceyhun CƏFƏRLİ
"Azərbaycan Ordusu"**

Maraq dünyamız

Tarixdə cəmi bircə dəfə baş verən qəribə hadisələr

Tarixdə müharibə, fəlakət, epidemiyə və s. bu kimi hadisələr çox olub. Lakin elə hadisələr var ki, bəşər tarixində yalnız bircə dəfə baş verib. Onlardan bəzilərinə təqdim edirik.

nən "Çiçək" xəstəliyi ən ölümçül və tamamilə yox edilən yeganə insan xəstəliyidir. Müalicəsi olmayan bu xəstəlik üçün hazırlanmış peyvənd onun yoxa çıxmamasına səbəb olub. Bu da həmin vaxtadək hazırlanmış ən effektiv vaksin kimi tarixə düşüb.

1518-ci ildə Strasburqda yayılan "rəqs epidemiyası" bir qadının yalnız özünün eşitdiyi musiqi sədaları ilə dayanmadan rəqs etməsi ilə başlayıb. Sonrakı bir həftə ərzində xəstəlik daha 34 nəfərdə təpilib və bu rəqəm 400-dək artıb. Bu insanların bəziləri infarkt, yorğunluq kimi müxtəlif səbəblərdən ölüblər. Alımlər bu hadisəni psixoloji pozuntu kimi qiymətləndirirlər.

Basqa bir qəribə epidemiyası isə 1962-ci ildə Tanzaniyanın Kaşaşa şəhərində meydana gəlib. Məktəbdə şagirdlər arasında bir zarafat sonrası başlayan "gülüş epidemiyası"na bu rada təhsil alan 159 nəfər şagirdən 95-i yoluxub. Epidemiyaya tutulan şagirdlərin bəziləri bir neçə saat, bəziləri isə 16 gün gülüb. Epidemiyə müəllimlər arasında da yayıldıqdan sonra məktəbin müvəqqəti bağlanmasına qərar verilib. Sonralar təxminən 1000 nəfərin yoluxduğu epidemiyə 14 məktəbin bağlanmasına səbəb olub. Elm adamları bu hadisənin streslə bağlı olduğunu bildiriblər.

"Azərbaycan Ordusu"

İdmən

20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş voleybol turniri keçirilib

Nəsimi rayonundakı 240 nömrəli tam orta məktəbdə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş voleybol turniri keçirilib.

Rayon məktəblilərinin iştirak etdiyi yarışda 14 nömrəli tam orta məktəbin komandası birinci yeri tutub. Texniki Humanitar Liseyin voleybolçuları ikinci, Bakı Slavyan Universitetinin nəzdində Məktəb-Lisey Kompleksinin komandası isə üçüncü yere layiq görünləblər.

Qaliblər kubok, diplom və medallarla təltif olunublar.

Kikboksçumuz Türkiyədə növbəti peşəkar döyüşdə qələbə qazanıb

Naxçıvan Kikboksinq Federasiyasının yetirməsi Etibar Qəribov qardaş ölkədə təşkil olunan peşəkar kikboksçuların "Həkimoğlu döyüş arenası" turnirində iştirak edib.

Muxtar respublikanın Gənclər və İdmən Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Türkiyənin TV8.5 telekanalı vasitesilə canlı yayımlanan yarış İstanbul şəhərindəki Yəhya Kamal Beyatlı Mədəniyyət Mərkəzində keçirilib.

"Qasırga" ləqəbli idmançımızın rəqibi qardaş ölkənin temsilçisi Suat Gürhan olub. Üstün döyüş nümayiş etdirən Etibar Qəribov həkimlərin ümumi qərarı ilə 3:0 hesablı qələbə əldə edib. İdmənçimizə turnirin kuboku təqdim olunub.

Qeyd edək ki, Etibar Qəribov peşəkar karerasında, ümumilikdə, 11 görüş keçirib və sonuncu qələbə sayca 8-cidir.

"Tata Steel Masters": Şəhriyar Məmmədyarov liderliyə yüksəlib

Niderlandın Veyk-an-Zee şəhərində "Tata Steel Masters" şahmat superturnirinin beşinci turunun oyunları keçirilib.

Azərbaycan təmsilçisi Şəhriyar Məmmədyarov beşinci turda niderlandlı Jorden Van Forrest ilə görüşüb. Qara fiqurlarla mübarizə aparan şahmatçımız rəqibi üzərində inamlı qələbə qazanaraq xalların sayını 3,5-ə çatdırıb. Bu nəticə ilə Ş.Məmmədyarov liderliyə yüksəlib.

Dairevi sistem üzrə keçirilən yarış 13 turdan ibarətdir. Turnirdə 14 şahmatçı iştirak edir.

Ruslan Lunyov Qran-Pri yarışında uğurla çıxış edib

Xorvatianın Osijek şəhərində keçirilen ISSF Qran-Pri yarışında Azərbaycan atıcısı Ruslan Lunyov uğurla çıxış edib.

İdmənçimiz 10 metr məsafəyə pnevmatik tapançadan atəşəcəma yarışında gümüş medal qazanıb. Katılırlaşqı ki, bu medal R.Lunyovun son bir həftədə qazandığı ikinci medaldır. Belə ki, atıcımız yanvarın 15-də Sloveniyanın Ruşə şəhərində keçirilən ISSF Qran-Pri yarışında qızıl medal qazanmışdı.

AZERTAC-in materialları əsasında

Qəzet həfədə iki dəfə (III-VI günər) neşr olunur. "Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sahifələnərək "Hərbi Nəşriyyat" in mətbəsindən diapositivlərən çap olunur. Əlyazmalara ray verilir, təqdim edilən yəzərlər müəlliflər qaytarılır.

Qəzeti

mod.gov.az

saytından oxuya bilərsiniz.

Lisenziya № 361

Sifariş № 124

Nüsxə 4080